

Sancti Gregorii Papæ Primi Cognomento Magni Opera

In Tres Tomos Distributa. Ex quamplurimis MSS. Codicibus emendata ;
Additæ Sunt Quædam Notæ in Dialogos & Epistolas ejusdem S. Gregorii

Gregor <I., Papst>

Lutetia Parisiorum, 1675

Homilia XXXVI. Habita ad populum in basilica beatorum Apostolorum
Philippi & Iacobi, Dominica secunda post Pentecosten.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74915)

LECTIO sancti Evangelij secundum Lucam.

Cap. 14. d

IN illo tempore : Dixit Iesus Pharisais parabolam hanc : Homo quidam fecit cenam magnam , & vocavit multos . Et misit servum suum hora cœna dicere invitatis ut venirent : quia jam parata sunt omnia . Et cœperunt omnes simul excusare . Primus dixit ei : Villam emi , & necesse habeo exire , & videre illam : rogo te , habe me excusatum . Et alter dixit : Iuga boum emi quinque , & eo probare illa : rogo te , habe me excusatum . Et alius dixit : Vxorem duxi , & ideo non possum venire . Et reversus servus nuntiavit hæc domino suo . Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo : Exi cito in plateas & vicos civitatis , & pauperes ac debiles , & cecos & claudos introduc huc . Et ait servus : Domine , factum est ut imperasti , & adhuc locus est . Et ait Dominus servo : Exi in vias & sepes , & compelle intrare , ut impleatur domus mea . Dico autem vobis , quod nemo virorum illorum qui vocati sunt , gustabit cenam meam .

HOMILIA XXXVI.

Habita ad populum in basilica beatorum Apostolorum Philippi & Iacobi. Dominica secunda post Pentecosten.

HOC distare , fratres charissimi , inter delicias corporis & cordis solet , quod corporales deliciae cum non habentur , grave in se desiderium accendunt : cum verò habitæ eduntur , comedentem protinus in fastidium per satietatem vertunt . At contra spirituales deliciae cum non habentur , in fastidio sunt ; cum verò habentur , in desiderio : tantoque à comedente amplius esuriuntur , quanto & ab esuriente amplius comeduntur . In illis appetitus placet , experientia displicet : in istis appetitus vilis est , & experientia magis placet . In illis appetitus saturitatem , saturitas fastidium generat : in istis autem appetitus saturitatem , saturitas appetitum parit . Augent enim spirituales deliciae desiderium in mente , dum satiant : quia quanto magis earum sapor percipitur , eò amplius cognoscitur quod avidius ametur . Et idcirco non habitæ amari non possunt , quia earum sapor ignoratur . Quis enim amare valeat quod ignorat ? Proinde Psalmista nos admonet , dicens : *Gustate , & videte quoniam suavis est Dominus .* Ac si aperte dicat : Suavitatem ejus non cognoscitis , si hanc minime gustatis . Sed cibum vitæ ex palato cordis tangite , ut probantes ejus dulcedinem amare valeatis . Has autem homo delicias tunc amisit , cum in paradiso peccavit : extrâ exiit , cum os à cibo æternæ dulcedinis clausit . Unde nos quoque nati in hujus peregrinationis ærumna , huc fastidiosi jam venimus , nec scimus quid desiderare debeamus : tantoque se amplius fastidij nostri morbus exaggerat , quanto se magis ab esu illius dulcedinis animus elongat : & eò jam internas delicias non appetit , quò eas comedere diu longèque desuevit . Fastidio ergo nostro tabescimus , & longa inedia peste fa-

S. Greg. Tom. I.

Atigamur . Et quia gustare intus nolumus paratam dulcedinem , amamus foris miseri famem nostram . Sed superna nos pietas nec deserentes se deserit . Contemptas enim illas delicias ad memoriæ nostræ oculos revocat , easque nobis proponit : in promissione torporem excutit , atque ut fastidium nostrum repellere debeamus invitat . Ait namque : *[Homo quidam fecit cenam magnam , & vocavit multos .]* Quis est iste homo , nisi ille de quo per Prophetam dicitur : *Et homo est , & quis * cognovit eum ?* Qui fecit cenam magnam ; quia satietatem nobis dulcedinis internæ præparavit . Qui vocavit multos , sed pauci veniunt : quia nonnumquam ipsi qui ei per fidem subjecti sunt , æterni ejus convivio malè vivendo contradicunt . Sequitur : *[Misit autem servum suum hora cœna dicere invitatis ut venirent .]* Quid hora cœna , nisi finis est mundi ? In quo nimirum nos sumus , sicut jam dudum Paulus testatur , dicens : *Nos sumus in quos fines sæculorum devenerunt .* Si ergo jam hora cœna est cum vocamur , tantò minùs nos debemus excusare à convivio Dei , quanto propinquasse jam cernimus finem sæculi . Quò enim pensamus quia nihil est quod restat , eò debemus pertimescere , ne tempus gratiæ quod præsto est , pereat . Idcirco autem hoc convivium Dei non prandium , sed cœna vocatur : quia post prandium cœna restat , post cœnam verò convivium nullum restat . Et quia æternum Dei convivium nobis in extremo præparabitur , rectum fuit ut hoc non prandium , sed cœna vocaretur . Sed quis per hunc servum , qui à paterfamilias ad invitandum mittitur , nisi prædicatorum ordo designatur ? De quo videlicet ordine quamvis adhuc indigni existimus , quamvis peccatorum nostrorum pondere gravamur : & nos tamen in istis diebus sumus , & cum de ædificatione vestra aliquid vobis loquor , hoc est quod ago : servus enim sum summi patrisfamilias . Cum vos admoneo ad contemptum sæculi , invitare vos venio ad cœnam Dei . Nemo me propter me hoc in loco despiciat . Et si ad invitandum nequaquam dignus appareo , sed tamen magnæ sunt deliciae quas promitto . Sæpe fratres mei , solet evenire quod dico , ut persona potens famulum habeat despectum , cumque per eum suis fortè vel extraneis aliquod responsum mandat , non despicitur persona loquentis servi , quia servatur in corde reverentia mittentis domini . Nec pensant qui audiunt per quem , sed quid vel à quo audiant . Ita ergo , fratres , ita vos agite , & si nos forsitan dignè despiciatis , in mente tamen vestra vocantis Domini reverentiam servate . Convivæ fieri summi patrisfamilias libenter obedite . Corda vestra discutite , atque ex eis mortale fastidium pellite . Ad repellendum namque fastidium vestrum jam parata sunt omnia . Sed si adhuc carnales estis , fortasse epulas carnales inquiritis . Ecce ipsæ carnales epulæ in spirituale vobis alimentum conversæ sunt . Ad abstergendum namque mentis vestræ fastidium , in cœna Domini ille vobis singularis agnus est occisus . Sed

E quid agimus , qui hoc quod subjungitur , adhuc fieri à multis videmus ? *[Et cœperunt omnes simul excusare .]* Offert Deus quod rogari debuit ; non rogatus dare vult quod vix sperari poterat quia dignaretur largiri postulatus , * & tamen contemnitur : contemptoribus verò paratas delicias refectio- nis æternæ denunciat , & tamen simul omnes excusant . Ponamus ante oculos mentis minima , ut possimus dignè pensare majora . Si quispiam potens ad invitandum quemlibet pauperem mitteret , quid fratres rogo , quid pauper ille faceret , nisi de eadem sua invitatione gauderet , responsum humile redderet , vestem mutaret , ire quantociùs festinaret , ne prior se ad potentis convivium alter

B B b b b

* hæc tria verba desunt in quibus d. MSS.

occurreret? Homo ergo dives invitat, & pauper occurere festinat: ad Dei invitatur convivium, & excusamus Sed ecce inter hæc æstimare possum quid sibi corda vestra respondeant. Occultis enim fortasse sibi cogitationibus dicunt: Excusare nolumus. Ad illud enim supernæ refectiois convivium & vocari & pervenire gratulamur. Loquentes vobis talia mentes vestræ verum dicunt, si non plus terrena quàm cælestia diligunt; si non amplius rebus corporalibus, quàm spiritualibus occupantur. Unde hic quoque ipsa excusantium causa subjungitur, cum protinus subinfertur: [*Primus dixit: Villam emi, & necesse habeo exire, & videre illam, rogo te, habe me excusatum.*] Quid per villam, nisi terrena substantia designatur? Exiit ergo videre villam, qui sola exteriora cogitat propter substantiam. [*Alter dixit: Juga boum emi quinque, & eo probare illa: rogo te, habe me excusatum.*] Quid in quinque jugis boum, nisi quinque corporis sensus accipimus? Qui rectè quoque juga vocati sunt; quia in utroque sexu geminantur. Qui videlicet corporales sensus, quia interna comprehendere nesciunt, sed sola exteriora cognoscunt, & deserentes intima, ea quæ extra sunt tangunt, rectè per eos curiositas designatur. Quæ dum alienam quærit vitam discutere, semper sua intima nesciens, studet exteriora cogitare. Grave namque curiositatis est vitium, quæ dum cujuslibet mentem ad investigandam vitam proximi exteriorius ducit, semper ei sua intima abscondit, ut aliena sciens, se nesciat: & curiosi animus quantò peritus fuerit alieni meriti, tantò fiat ignarus sui. Propter hoc namque & de eisdem quinque jugis boum dicitur: [*Eo probare illa: rogo te, habe me excusatum.*] Ipsa enim excusantis verba à vitij sui significatione non discrepant, dum dicit: [*Eo probare illa,*] quia videlicet aliquando pertinere probatio ad curiositatem solet. Sed notandum est, quòd & is qui propter villam, & is qui propter probanda juga boum à cæna sui invitatoris excusat, humilitatis verba permiscet, dicens: [*Rogo te, habe me excusatum.*] Dum enim dicit, *Rogo te,* & tamen venire contemnit, humilitas sonat in voce, superbia in actione. Et ecce hæc dijudicat pravus quisque cum audit: nec tamen ea quæ dijudicat, agere desistit. Nam dum cuilibet perversè agenti dicimus, Convertere, Deum sequere, mundum relinque: ubi hunc nisi ad Dominicam cœnam vocamus? Sed cum responderet: Ora pro me, quia peccator sum; hoc facere non possum: quid aliud agit, nisi & rogat & excusat? Dicens namque, Peccator sum, humilitatem insinuat: subjungens autem, Converti non possum, superbiam demonstrat. Rogando ergo excusat, qui & humilitatem superinducit in voce, & superbiam exercet in actione [*Alius autem dixit: Uxorem duxi, & ideo non possum venire.*] Quid per uxorem, nisi voluptas carnis accipitur? Nam quamvis bonum sit conjugium, atque ad propagandam sobolem providentiâ divinâ constitutum: nonnulli tamen non per hoc fecunditatem proles, sed desideria expetunt voluptatis, & ideo per rem justam significati potest non incongruè res injusta. Ad cœnam ergo vos æterni convivij summus paterfamilias invitat: sed dum alius avaritiæ, alius curiositati, alius voluptati carnis est deditus, nimirum reprobi simul omnes excusant. Dum hunc terrena cura occupat, illum alieni actus sagax cogitatio devastat, alterius etiam mentem voluptas carnalis inquinat, fastidiosus quisque ad æternæ vitæ epulas non festinat. Sequitur: [*Reversus servus nuntiavit hæc domino suo. Tunc iratus paterfamilias dixit servo suo: Exi cito in plateas & vicus civitatis, & pauperes ac debiles, & cæcos & claudos introduc huc.*] Ecce qui terrenæ substantiæ plus justo incubat, venire ad Dominicam cœnam recusat: qui labori curiositatis infudat, præparata

1. Cor. 1. d

vite alimentata fastidit: qui carnalibus desideriis inservit, spiritualis convivij epulas respuit. Quia ergo venire superbi renuunt, pauperes eliguntur. Cur hoc? Quia juxta Pauli vocem, *Infirmi mundi, eligit Deus, ut confundat fortia.* Sed notandum est quomodo describantur qui ad cœnam vocantur, & veniunt: [*Pauperes ac debiles.*] Pauperes & debiles dicuntur, qui judicio suo apud semetipsos infirmi sunt. Nam pauperes & quasi fortes sunt, qui & positi in paupertate superbiunt. Cæci verò sunt, qui nullum ingenij lumen habent. Claudii quoque sunt, qui rectos gressus in operatione non habent. Sed dum morum vitia in membrorum debilitate signantur, profectò liquet, quia sicut illi peccatores fuerunt qui vocati venire noluerunt; ita hi quoque peccatores sunt qui invitantur & veniunt. Sed peccatores superbi respuuntur, ut peccatores humiles eligantur. Hos itaque elegit Deus, quos despicit mundus: quia plerumque ipsa despectio hominem revocat ad semetipsum. Is enim qui patrem reliquit, & partem substantiæ quam proceperat, prodigè expendit, postquam esurire cœpit, in se reversus dicit: *Quanti mercenarii in domo patris mei abundanti panibus?* Longè quippe à se discesserat, quando peccabat. Et si non elurisset, in semetipsum minimè rediisset: quia postquam terrenis rebus indignus, tunc cogitare cœpit quid de spiritualibus amisit. Pauperes ergo & debiles, cæci & claudi vocantur, veniunt: quia infirmi quique, atque in hoc mundo despecti, plerumque tantò celerius vocem Dei audiunt, quantò & hoc mundo non habent ubi delectentur. Quod bene Amalecitarum puer ille Ægyptius designat, qui Amalecitis prædantibus atque currentibus æger remansit in via, & fame sitique aruit. Quem tamen David invenit, ei cibum potumque præbuit: qui illico convalescens dux David factus est. Convivantes Amalecitas reperit, & eos qui se debilem reliquerant, cum magna fortitudine prostravit. Amalecitas quippe populus lambens vocatur. Et quid per lambentem populum, nisi mentes sæcularium designantur? Quæ terrena cuncta ambiendo quasi lambunt, dum solis temporalibus delectantur. Quasi enim populus lambens, prædam facit, dum terrena diligentes, lucre de alienis damnis exaggerant. Sed puer Ægyptius æger in via relinquitur: quia peccator quisque dum infirmari ab hujus mundi statu cœperit, mox sæcularibus mentibus in despectum venit. Quem tamen David invenit, eique cibum & potum præbet: quia manu fortis Dominus abjecta mundi non despicit, & plerumque eos qui sequi mundum minimè valentes, quasi in via remanent, ad amoris sui gratiam convertit, eisque verbi sui cibum potumque porrigit: & quasi duces sibi in via eligit, dum suos etiam prædicatores facit. Dum enim Christum peccatorum cordibus inferunt, quasi David super hostes ducunt. Qui convivantes Amalecitas velut David gladio feriunt: quia superbos quosque qui se in mundo despexerant, Domini virtute prosternunt. Puer ergo Ægyptius qui in via remanserat, Amalecitas interfecit: quia plerumque ipsi mentes sæcularium prædicando superant, qui prius cum sæcularibus in hoc mundo currere non valebant. Sed deductis ad cœnam pauperibus, quid puer subjungat audiamus: [*Domine factum est ut imperasti, & adhuc locus est.*] Multi tales ad cœnam Dominicam ex Judæa collecti sunt, sed multitudo quæ ex Israëlítico populo credidit, locum superni convivij non implevit. Intravit jam frequentia Judæorum: sed adhuc locus vacat in regno, ubi suscipi debeat numerotitas Gentium. Unde & eisdem servo dicitur: [*Exi in vias & sepes, & compelle intrare, ut impleatur domus mea.*] Cum de vicis & plateis ad cœnam quosdam Dominus invitat, illum videlicet populum designat, qui tenere legem

Luce. 15. d

Paterius

c. 15. m. 1.

Reg.

1. Reg. 30. e

sub urbana conuersatione noverat : cum verò con-
vivas suos colligi ex viis & sepibus præcipit, nimi-
rum agrestem populum colligere, id est, Gentilem
quærit, de cuius significatione per Psalmistam dicitur :
*Tunc exultabunt omnia ligna silvarum ante
faciem Domini, quoniam venit.* Ligna enim silvæ
gentes vocatæ sunt : quia in infidelitate sua tortæ &
infructuose semper fuerunt, Qui ergo ex illo agresti
usu conversi sunt, ad cœnam Dominicam quasi ex se-
pibus venerunt. Notandum verò est quòd in hac in-
vitatione tertia non dicitur, Invita; sed [*Compelle
intrare.*] Alij enim vocantur, & venire contemnunt;
alij vocantur & veniunt: alij autem nequaquam di-
citur quia vocantur, sed compelluntur ut intrent.
Vocantur & venire contemnunt, qui donum qui-
dem intellectus accipiunt, sed eundem intelle-
ctum operibus non sequuntur: vocantur & veni-
unt, qui acceptam intellectus gratiam operan-
do perficiunt: quidam verò sic vocantur, ut etiam
compellantur. Nam sunt nonnulli, qui bona facien-
da intelligunt, sed hæc facere desistunt: vident quæ
agere debeant, sed hæc ex desiderio non sequuntur.
His plerumque, ut superius diximus, contingit, ut
eos in carnalibus desideriis suis mundi huius adver-
sitas feriat, apprehendere temporalem gloriam con-
tentur, & nequeant: & dum per alta pelagi quasi
ad grandiores curas huius sæculi navigare propo-
nunt, semper adversis flatibus ad dejectionis suæ
littora repellantur. Cumque se frangi in desideriis
suis, adversante mundo conspiciunt, quid de se au-
ctori suo debeant, * commonentur: ita ut ad eum
erubescerent redeant, qui eum superbiebant pro
mundi amore deferebant. Sepe namque nonnulli
ad temporalem gloriam proficere volentes, aut lon-
ga ægitudine tabescunt, aut afflictis injuriis con-
dunt, aut percussis gravibus damnis affliguntur, &
in mundi dolore vident quia nihil confidere de
ejus voluptate debuerunt, seque ipsos in suis desi-
deriis reprehendentes, ad Deum corda convertunt.
De his quippe Dominus per Prophetam dicit: *Ecce
ego sepiam viam tuam spinis, & sepiam eam mace-
ria, & semitas suas non inveniet, & sequetur amato-
res suos, & non apprehendet eos: quæret, & non in-
veniet eos, & dicit: Vadam & revertar ad virum
meum priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam
nunc.* Vir uniuscujusque fidelis animæ Deus est:
quia hæc videlicet ei est conjuncta per fidem. Sed
illa, quo conjuncta Deo fuerat anima, amatores
suos sequitur, quando mens quæ jam per fidem
credidit, adhuc se immundis spiritibus in operatione
subternit, mundi gloriam quærit, carnali delecta-
tione pascitur, exquisitis voluptatibus nutritur. Sed
plerumque omnipotens Deus talem animam mise-
ricorditer respicit, & ejus voluptatibus amaritudi-
nes permiscet. Unde dicit: *Ecce ego sepiam vias
tuas spinis.* Via etenim nostræ spinis septræ sunt,
quando in hoc quod malè cupimus, dolorum pun-
ctiones invenimus. *Et sepiam eas maceria, & semi-
tas suas non inveniet.* Via nostræ maceria sepiuntur,
cum desideriis nostris duræ in hoc mundo ob-
jectiones resistunt. Et semitas nostras invenire non
possumus: quia hoc quod malè quærimus, adipisci
prohibemur. Et sequetur amatores suos, & non
apprehendet eos; quæret, & non inveniet eos: quia
malignos spiritus, quibus se in suis desideriis ani-
ma subdidit, ad desideriorum suorum effectum
minimè comprehendit. Sed ex hac salubri adver-
sitate quanta utilitas nascatur, adjungit eum subdi-
tur: *Et dicit, Vadam & revertar ad virum meum
priorem, quia bene mihi erat tunc magis quam nunc.*
Postquam ergo vias suas spinis septræ invenit, post-
quam amatores suos apprehendere non valet; ad
amorem viri prioris redit: quia plerumque post-
quam in hoc mundo non possumus obtinere quæ

S. Greg. Tom. I.

A volumus, postquam in terrenis desideriis de im-
possibilitate lassamur, tunc ad mentem Deum re-
ducimus; tunc placere incipit * quod displicebat;
& is cuius nobis amara fuerant præcepta, repen-
te dulcescit in memoria; & peccatrix anima quæ
adultera conata est esse, nec tamen aperto opere
potuit, decernit esse fidelis conjux. Qui ergo hu-
jus mundi adversitatibus fracti ad Dei amorem re-
deunt, atque à præsentis vitæ desideriis corrigun-
tur, quid isti, fratres mei, nisi compelluntur ut
intrent? Sed valde est tremenda sententia quæ pro-
tinus subinfertur. Intenta hanc cordis aure perci-
pите, fratres & domini mei: in quantum peccato-
res, fratres mei; in quantum justi, domini mei.
Intenta hanc aure percipite, ut tantò eam minùs
sentiat in examine, quanto nunc auditis formi-
dolosius in prædicatione. Ait enim: [*Dico autem
vobis, quòd nemo virorum illorum qui vocati sunt,
gustabit cœnam meam.*] Ecce vocat per se, vocat
per Angelos, vocat per Patres, vocat per Prophe-
tas, vocat per Apostolos, vocat per Pastores, vocat
etiam per nos, vocat plerumque per miracula; vo-
cat plerumque per flagella, vocat aliquando per
hujus mundi prospera, vocat aliquando per adver-
sa. Nemo contemnat, ne dum vocatus excusat, cum
voluerit intrare non valeat. Audite quid Sapientia
per Salomonem dicat: *Tunc invocabunt me, &
non exaudiam, mane consurgent, & non invenient
me.* Hinc est quòd fatuæ virgines tardè venientes
clamant, dicentes: *Domine, domine aperi nobis.* Sed
jam tunc aditum quærentibus dicitur: *Amen amen
tibi dico vobis, nescio vos.* Quid inter hæc, fratres cha-
rissimi, nisi relinquere omnia debemus, curas mun-
di postponere, solis desideriis æternis inhiare? Sed
hæc paucis data sunt. Admonere vos volo, ut re-
linquatis omnia, sed non præsumo. Si ergo cuncta
mundi relinquere non potestis, sic tenete quæ huius
mundi sunt, ut tamen per ea non teneamini in mun-
do; ut terrena res possideatur, non possideat; ut
sub mentis vestræ sit dominio quod habetis: ne si
mens vestra terrenarum rerum amore vincitur, à
rebus suis ipsa magis possideatur. Sit ergo res tem-
poralis in usu, æterna in desiderio: sit res tempora-
lis in itinere, desideretur æterna in perventione.
Quasi ex latere respiciatur quidquid in hoc mundo
agitur. Ante nos autem tendant mentis oculi, dum
tota intentione illa conspiciunt, ad quæ perveni-
mus. Extirpentur funditur vitia, non solum ab
actu operis, sed etiam à cogitatione cordis evulsa.
Non nos voluptas carnis, non sollicitudo curiosi-
tatis, non æstus ambitionis à Dominica cœna præ-
pediat: sed ipsa quoque quæ honesta in mundo a-
gimus, quasi ex quodam mentis latere tangamus;
ut terrena quælibet sic nostro corpori serviant, qua-
tenus cordi minimè obstant. Non ergo, fratres,
audemus vobis dicere ut omnia relinquatis: sed
tamen si vultis, omnia etiam retinendo relinquitis,
si sic temporalia geritis, ut tamen tota mente ad
æterna tendatis. Hinc etenim Paulus Apostolus di-
cit: *Tempus breve est; reliquum est ut qui habent
uxores, tanquam non habentes sint: qui flent, tan-
quam non flentes: & qui gaudent, tanquam non
gaudentes: & qui emunt, tanquam non possidentes:
& qui utuntur hoc mundo, tanquam non utantur:
præterit enim figura huius mundi.* Uxorem nam-
que habet, sed quasi non habens, qui sic scit de-
bita carnis exolvere, ut tamen per eam mundo
tota mente non cogatur inherere. Nam cum idem
rursus egregius prædicator dicat: *Qui habet
uxorem, cogitat quæ sunt huius mundi, quomodo
placcat uxori: ille uxorem habet quasi non ha-
bens, qui sic studet placere conjugii, ut tamen non
displiceat conditori. Flet quoque, sed tanquam non
defleat, qui sic temporalibus damnis affligitur, ut*

B B b b b ij

p. sal. 91. c

* al. com-
memoran-
tur

Esce 2. b

* al. qui

Prov. 1. d

Mar. 23 d

ibid.

1. Cor. 7. e

ibid.

tamen de æternis lucris semper animum consoletur. Gaudet verò, sed tanquam non gaudeat, qui sic de temporalibus bonis hilarescit, ut tamen semper tormenta perpetua consideret: & in hoc quòd mentem gaudio subleuat, hanc continuo pondere providi timoris premat. Emit autem, sed quasi non possidens, qui & ad usum terrena preparat, & tamen cauta cogitatione previdet quòd hæc citius relinquat. Mundo quoque utitur, sed quasi non utatur, qui & necessaria cuncta exterius ad vitæ suæ ministerium redigit, & tamen hæc eadem non sinit suæ menti dominari, ut subiecta foris serviant, & nunquam intentionem animi ad alta tendentis frangant. Quicumq; ergo tales sunt, eis profectò terrena omnia non ad desiderium, sed ad usum adsunt: quia rebus quidem necessariis utuntur, sed nihil habere cum peccato cupiunt. De ipsis quoque rebus habitis quotidie mercedes acquirunt, & plus gaudent bono opere, quàm bona possessione.

Lib. 4. Dial. log. 6. 27.

Ac ne aliquibus ista difficilia esse videantur, rem de persona refero, quam multi vestrum noverunt: quam videlicet rem ipse ante triennium in Centumcellensi urbe à personis fidelibus didici. Nuper namque in eadem civitate Theophanius comes fuit, vir misericordia actibus deditus, bonis operibus intentus, hospitalitati præcipuè studens. Exercendi comitatus actibus occupatus, agebat terrena & temporalia; sed ut post ex sine ejus claruit, magis ex debito quàm ex intentione. Nam cum appropinquante mortis ejus tempore, gravissima æris tempestas obsisteret ne ad sepeliendum duci potuisset, eumque conjux sua cum fletu vehementissimo requireret, dicens: Quid faciam? quomodo te ad sepeliendum ejicio, quæ ostium domus hujus egredi præ nimia tempestate non possum? Tunc ille respondit: Noli mulier flere, quia mox ut ego defunctus fuero, æris serenitas redibit. Cujus protinus & vocem mors, & mortem serenitas est secuta. Cujus manus ac pedes podagæ humore tumescentes, & versi in vulneribus fuerant, & profuente sanie autebant. Sed cum corpus illius ex more ad lavandum fuisset detectum, ita manus pedesque illius sani reperti sunt, ac si unquam vulneris nihil habuissent. Ductus itaque ac sepultus est, ejusque conjugi visum est ut quarto die in sepulcro illius marmor quod superpositum fuerat, mutari debuisset. Quod videlicet marmor corpori ejus superpositum dum fuisset ablatum, tanta ex ejus corpore fragrantia odoris emanavit, ac si ex putrescenti carne illius pro vermibus aromata ferbuissent. Hæc igitur dixi, ut è vicino exemplo ostendere possem, nonnullos & sæcularem habitum gerere, & sæcularem animum non habere. Quos enim tales in mundo necessitas ligat, ut ex omni parte exui à mundo non possint, sic debent ea quæ mundi sunt tenere, ut tamen eis nesciant ex mentis fractione succumbere. Hoc ergo cogitate, & cum relinquere cuncta quæ mundi sunt, non potestis, exteriora bene exterius agite, sed ardentè interius ad æterna festinate. Nihil sit quod desiderium vestræ mentis retardet, nullius vos rei in hoc mundo delectatio implicet. Si bonum diligitur, mens in bonis melioribus, id est, in cælestibus delectetur. Si malum metuitur, mala animo æterna proponantur: ut dum illic esse conspicit & amplius quod diligit, & amplius quod pertimescat, hic omnino non hæreat. Ad hæc agenda habemus mediatorem Dei & hominum adjutorem nostrum, per quem citius cuncta obrinebimus, si ad illum vero amore flagramus: qui vivit & regnat cum Patre & Spiritu sancto Deus, in sæcula sæculorum. Amen.

LECTIO sancti Evangelij secundum Lucam.

cap. 14. f. **I**N illo tempore: Dixit Iesus turbis: Si quis venit ad me, & non odit patrem suum &

A matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus. Et qui non bajulat crucem suam, & venit post me, non potest meus esse discipulus. Quis enim ex vobis volens turrim adificare, non prius sedens computat sumptus, qui necessarii sunt, si habeat ad perficiendum: ne posteaquam posuerit fundamentum, & non potuerit perficere, omnes qui viderint, incipiant illudere ei, dicentes: Quia hic homo cepit adificare, & non potuit consummare? Aut quis rex iturus committere bellum adversus alium regem, non sedens prius cogitat si possit cum decem millibus occurrere ei, qui cum viginti millibus venit ad se? Alioquin adhuc illo longe agente, legationem mittens rogat ea quæ pacis sunt. Sic ergo omnis ex vobis, qui non renunciat omnibus quæ possidet, non potest meus esse discipulus.

HOMILIA XXXVII.

Habita ad populum in basilica beati Sebastiani martyris, die natalis ejus.

SI consideremus, fratres charissimi, quæ & quantæ sunt quæ nobis promittuntur in cælis, vilescunt animo omnia quæ habentur in terris. Terrena namque substantia supernæ felicitati comparata, pondus est, non subsidium. Temporalis vita eternæ vitæ comparata, mors est potius dicenda, quàm vita. Ipse enim quotidianus defectus corruptionis quid est aliud, quàm quædam prolixitas mortis? Quæ autem lingua dicere, vel quis intellectus capere sufficit, illa supernæ civitatis quanta sint gaudia, Angelorum chorus interesse, cum beatissimis spiritibus gloriæ conditoris assistere, præsentem Dei vultum cernere, incircumscriptum lumen videre, nullo mortis metu affici, in corruptionis perpetuæ munere lætari? Sed ad hæc audita inatdescit animus, jamque illic cupit assistere, ubi se sperat sine fine gaudere. Sed ad magna præmia perveniri non potest, nisi per magnos labores. Unde & Paulus egregius prædicator dicit: Non coronabitur, nisi qui legitime certaverit. Delectat ergo mentem magnitudo præmiorum, sed non deterreat certamen laborum. Unde ad se venientibus Veritas dicit: [Si quis venit ad me, & non odit patrem suum & matrem, & uxorem & filios, & fratres & sorores, adhuc autem & animam suam, non potest meus esse discipulus.] Sed percontari libet quomodo parentes, & carnaliter propinquos præcipimus odisse, qui jubemur & inimicos diligere? Et certè Veritas de uxore dicit: Quod Deus Mat. 19. b. conjugxit, homo non separet. Et Paulus ait: Viri, Eph. 5. c. diligite uxores vestras, sicut & Christus Ecclesiam. Ecce discipulus uxorem diligendam prædicat, cum magister dicat: Qui uxorem non odit, non potest meus esse discipulus. Nunquid aliud judex nunciat, aliud præco clamat? An simul & odisse possumus, & diligere? Sed si vim præcepti perpendimus, utrumque agere per discretionem valemus: ut eos qui nobis carnis cognatione conjuncti sunt, & quos proximos novimus, diligamus, & quos adversarios in via Dei patimur, odiendo & fugiendo nesciamus. Quasi enim per odium diligitur, qui carnaliter sapiens, dum prava nobis ingerit, non auditur. Ut autem Dominus demonstraret hoc erga proximos odium non de affectione procedere, sed de charitate, ad-